

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Pe pošli prejeman:

za
celo leto naprej 36 K — h
pol leta : 18 —
četrt : 6, 50 —
mesec : 2, 20 —

V upravnishvu prejeman:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta : 10 —
četrt : 6 —
mesec : 1, 70 —

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Naročnine in inserate
sprejema upravništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rekopis se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I, 17

Izhaja vsak dan, izven
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 198.

V Ljubljani, v petek 30. avgusta 1901.

Letnik XXIX.

Ban Dragutin grof Khuen-Hedervary i njegova doba.

Morda je najtežje delo pisati objektivno zgodovino svojega časa. To se vidi iz knjige Martina Polića. Pisatelj zatrjuje sicer skoraj na vsaki strani svoje knjige, da je njegov namen, podati hrvaškemu občinstvu jasno in resnično sliko vseh dogodkov pod vladjo sedanjega bana. V tem pogledu je pisatelj deloma zares vspel, toda dogodkov ni ocenjeval objektivno, marveč se vidi po vsej pisavi neki panegiriški duh, pred katerim se je umaknila vsaka kritika o banovih delih. V celej knjigi ni najti nič drugega, nego samo hvalo o banovem delovanju, a isto tako tudi o njegovih glavnih oporah in o celej mažaronski stranki. In če je moral sem ter tje povedati kakšno neugodno stvar o banovih privržencih, je to storil tako blago, da se more precej razsoditi tendencija te knjige.

Knjiga obsega 14. poglavij ter se v njej opisujejo dogodki od leta 1883 do l. 1898, tedaj celih 15 let vladanja bana Khuen-Hedervarya. Pisatelj ni obsodil ravnanja ogerske vlade, ki je dala povod z nezakonitimi grbi nemirom na Hrvaškem ter prisilila bana Pejačevića na odstop, a z izjavami novega bana Khuen-Hedervarya, katerega je poslal minister Tisza na Hrvaško, da jo pomiri, se pisatelj tudi zadovoljuje, dasi se je novi ban izjavil še prej, nego je prišel na svoje mesto, da mu je Oggerska prava domovina poleg rojstne domovine Slavonije. Od tega časa imajo Hrvati po banovih nazorih dve domovini, širjo Oggersko in ožjo Hrvaško, in po tem se ravna vse delovanje banovo do najnovejšega časa seveda povsodi tako, da se ožja domovina vedno bolj zgubi v širje in da se je v političnem pogledu že skoraj popolnoma zgubila.

In to vse je pisatelju prav, češ, da tako zahteva nagodba iz leta 1868. In to nagodbo je pričel ban Khuen-Hedervary izvajati na Hrvaškem. Vse, kar se je protivilo tej nagodbi, se je moralo streti, zato tako odločen boj proti opoziciji ves čas vladanja sedanjega bana. Pisatelj je sicer obsodil Mirka Hrvata, predsednika hrvaškega sabora, da je oponesel stranki prava nelojalnost nasproti vladarju in da ni dopustil, da se tako grdo napadna stranka brani v saboru, ali ga drugače brani, češ, da je bil prisiljen to storiti, ker je stranka delala proti temeljnemu zakonu. In vendar ne pozna parlamentarna zgodovina bolj samovoljnega in osornega predsednika, kakor je bil ta Mirko Hrvat, ki je zavoljo bana in njegovega zistema predložil saboru one drakonske predpise, po katerih se je mogel vsak zastopnik opozicije izključiti iz sabora, če ni bil po volji večini. In pisatelj omenjene knjige vse to odobruje, češ, da je to bilo na Hrvaškem potrebno radi nečutenih izgredov v zbornici od strani opozicije.

Pisatelj mora pač malo poznati parlamentarno zgodovino, ko to trdi o hrvaški opoziciji. Sicer pa pisatelj piše čisto žurnalističko o hrvaški nagodbi, katera mora biti vsakemu sveta ter se ne sme v nobenem pogledu in nikdar premeniti. Kdor ne prizna nagodbe, ta je po nazorih pisateljevih in sploh mažaronskih upornik, po tem takem je tudi opozicija le uporna stranka, ko gre za tem, da se nagodba premeni v korist Hrvaške. Sicer pa po banovej izjavi Hrvaška ne more nič, če Oggerska kot jača država na to ne privoli. Po tem takem delajo lahko

Mažari s Hrvaško, kakor jih je volja, a to se tudi zgodi že celih 18 let. Iz vseh banovih izjav se more sklepati, da Hrvaška v političnem pogledu poleg Oggerske ne more imeti nobene važnosti, a da more njo zastopati le Oggerska, Hrvaška pa zato vendar ni provincija, država pa tudi ne. Ne pove pa, kaj je.

Če ban hvali dualizem in zatrjuje, da so s to državno uredbo zadovoljni tudi avstrijski Slovani, gotovo ni povedal resnice, a pisatelj Polić je posegel pa še malo dalje ter se celo narogal Slovanom glede slovenske vzajemnosti. S tem je pokazal le svojo površnost v poznavanju slovenskih odnošajev in zagrizenost mažaronske politike proti Slovanstvu.

Kako krivo sodi pisatelj na temelju banovih izjav glede gmotnega napredka Hrvaške, katera je po njegovih trditvah napredovala le pod vladjo sedanjega bana, so pokazala poročila regnikolarne deputacije. Po teh poročilih je prišla Hrvaška po petnajstletni vladji sedanjega bana do deficita, a zdaj se oni Mažari, ki se hvalijo kot dobri zavezniki, upirajo z vso silo, da se da Hrvatom celo ono, kar jim gre po nagodbi. In to je vseh tako hvaljene vlade!

Da je napredovala Hrvaška v poslednjih 15 letih, je čisto naravna stvar, a to ni vse zasluga le enega moža, marveč celega naroda, ki je moral za večidel svojih zavodov posegati v svoj lastni žep, mesto da je trošila za nje država. Tega pa pisatelj ni povedal, nego je pripisal vso slavo in vse zasluge le banu, češ, tako je mogla Hrvaška napredovati le po nagodbi. Kje je tukaj objektivnost?

Moder je pisatelj pa tudi v tem, da zamolči vsak neuspeh banove vlade. Tako ne omenja niti z besedico reškega vprašanja. In vendar je prošla Reka ravno za sedanje banove vlade v mažarske roke. Zakaj se pa tukaj ni ban postavil na temelj nagodbe, ki se po njegovih nazorih ne sme v nobenem pogledu in nikdar spremeniti? Premeniti se že sme, če je to na korist Oggerske, na korist Hrvaške seveda ne. Objektivna zgodovina ne bo mogla zamolčati, da hrvaška vlada ni storila svoje dolžnosti glede reškega vprašanja. A ravno tako molči pisatelj tudi o porabi mažarskega jezika pri zajedniških uradih na Hrvaškem. Sicer omenja nekega dogodka, da je po banovem posredovanju morala neka ogerska občina rešiti hrvaški dopis v hrvaškem jeziku, premda se je bila poprej narogala hrvaški zahtevi. Pisatelj pa ne pove, zakaj se ban ni zavzel, da se od strani mažarskega jezika pri železnici, pošti, šumarskeji upravi itd., kar opozicija zahteva na temelju nagodbe že toliko let. Zakaj se sme kršiti drž. temeljni zakon tako očividno od ogerske vlade? Kaj za njo ne velja hrvaško-ogerska nagodba? Če je hotel pisatelj biti objektivni, je moral to ravnanje banovo odločno obsoditi.

Za privržence mažarske stranke je pisatelj poln hvale, celo možje, ki so se izneverili svojim načelom ter prišli v mažaronsko stranko, so mu značajni in zaslužni. Mirko Hrvat, Vončina, Miškotović, Pliverić in drugi taki so znameniti, ker so se oklenili mažaronske stranke. Z veliko hvalo omenja velikih županov in predsednikov saborskih ter nekih članov večine. Fr. Spevec mu je prvi predstavnik liberalizma za banom, a protivnik klerikalizma, ki mora biti Hrvatom po pisateljevih nazorih le škodljiv. Po tej izjavi pisateljevej moremo lahko so-

dit, koliko velja sploh njegova sodba o sedanjem stanju na Hrvaškem.

Ko hvali pisatelj Spevčev liberalizem, potem vemo, v kateri tabor spada. Seveda ni pisatelj mogel izpustiti pri naštevanju odličnih političarjev tudi opozicijonalcev, ker bi se bil potem pokazal še bolj pristranega, nego je v resnici. Toda opozicijonalci so mu vsi sicer vredni možje, vendar ne brez pomankljivosti. Brlic mu je preveč praktičen, ker zahteva za Hrvaško večih dohodkov od Oggerske; Starčević je poštenjak ali nepraktičen politik, ker se njegove ideje ne morejo nikakor izpolniti. Barčić in Mazura sta idealista, z Derenčinom in Banjavčićem se da razgovarjati, ker so fini političarji, a tudi Frank je zaslužen ter oni nimajo prav, ki ga tako napadajo. A zakaj ni omenil pisatelj tako znamenitega političarja in zgodovinarja Račkega, pa Smičiklase ter Vrbanića in Bresztyenskoga? Moral je imeti pač svoje razloge, da je izpustil iz svoje knjige te znamenite neodvisne govornike in političarje, docim je omenil Gjurmovića, Tomašića, Šumanovića in druge iz vladine stranke.

Iz teh podatkov se more razsoditi, v kakšnem duhu in s kakšno tendencijo je pisana ta obsežna knjiga.

Politični pregled.

V Ljubljani, 30. avgusta.

Volitve za češki deželni zbor

so razpisane in se izvrše v prvi polovici meseca oktobra. Namestnik grof Coudenhove je določil, da se vrše volitve v kmečki skupini dne 8., v mestni 11., v skupini trgovskih in obrtnih zbornic 14. in v veleposestniški skupini dne 15. oktobra. Časa za volivne priprave imajo torej razne stranke nekako dobrih pet tednov, kar bržkone ne bo ugajalo radikalni struji mlado-češke stranke. Saj dr. Stransky je pred nedavnim pisal v svojem listu, da bi nikakor ne bilo um-stno, ko bi se volitve vršile pred novembrom. Volitve v kmečki skupini se vrše tokrat prvič direktno, kar bo seveda precej premenilo položaj v novem deželnem zastopu.

Avstro-Ogerska in dogodbe na Balkanu.

»Pester Lloyd« se že v več številkah peča z najnovejšimi dogodki na Balkanu, potem pa pravi v svoji včerajšnji številki: Mi sicer ne vemo, kako sodijo o tej stvari na Dunaju, znano pa nam je, da najnovejši dogodki na balkanskem poluotoku prav resno razburjajo javno mnenje na Oggerskem. Vprašati torej moramo, obstoji li še petroburski dogovor iz aprila 1897. Če obstoji, potem naj se vsi prizadeti faktorji tudi ravna po njem. Ako pa je zadevni dogovor tak, da so vkljub temu mogoči ali celo dopustni dogodki na Balkanu, potem nikakor ne moremo izreči svoje sodbe nad vrednostjo dogovora med našo monarhijo in Rusijo. Sicer je res, da na Oggerskem ni nihče posebno ugodno cenil omenjenega dogovora, toda tudi največji pesimist ni pogodbe tolmačil tako, da so Rusiji zagotovljeni vsi vspehi, Avstro-Ogerska pa naj nosi bremena. Želeli je torej nujno, da se zadeva vsestranski pojasni in eventualno razveljavi pogodba, ki nikakor ni neobhodno potrebna (?) za ohranjenje prijateljstva napram Rusiji. Ako hoče ruski kabinet v tem vprašanju iti svojo pot, naj ima tudi Avstro-Ogerska popolno svobodo pri svojih ukrepih glede orienta. — Tako sodijo o balkanskem vprašanju seveda

samo Mažari, ki pa menda ne morejo sami odločevati v zunanji politiki naše monarhije.

Češka agrarna stranka

je skicala na dan 27. avgusta v Prago shod zaupnikov, mej katerimi je bilo na shodu poleg poslancev Kubr, Hruby, Prasek in Zavorka 75 okrajnih načelnikov. Shodu je načeloval posl. Kubr. Po kratki razpravi se je vsprejela soglasno sledeča resolucija: Z veseljem pozdravljamo dela, ki jih je v zadevi deželno-zborskih volitev dosedaj izvršil izvrševalni odbor naše stranke, odobrujemo sklep istega odbora, da se v sporazumu z okrajnimi zaupniki postavijo kandidati v vseh kmečkih občinah, in obljubujemo, da bomo z vsemi silami delovali na to, da končno zmaga stanovska zavest poljedelcev, samozavest in neodvisnost kmečkega stanu. Zvesti svojemu narodu z navdušenjem in neomajano stanovitnostjo vztrajamo na stališču državnega prava dežela češke krone in z ogorčenjem zavračamo napade onega časopisa, ki nas hoče poniževati. Vsa naša prizadevanja merijo na povzdigo kmečkega stanu; pri tem pa nas vodi načelo, da more biti kdo narodno močan še le tedaj, ako je gospodarsko neodvisen. Ta shod bo po izjavah listov stranki pripomogel do lepega števila mandatov.

Waldeck-Rousseau in carjev obisk.

Obisk ruskega carja na francoskih tleh je silno vznevoljil francoskega ministerskega predsednika. To se sicer ni zgodilo radi tega, ker se temu možu ne zdi prav, da bo Francija v prihodnjih dneh sprejela svojega prijateljskega zaveznika, marveč všeč mu ni, da o tem obisku ni bil pravočasno obveščen. »Patrie« in »Aurore« namreč pišeta, da je predsednik Loubet vso zadevo vodil tako tajno, da je ministerski predsednik izvedel o Loubetovem povabilu na carja Nikolaja le par ur prej, predno je bila zadevna vest objavljena potom agenture »Havas«. Waldeck-Rousseau se temu nikakor ni mogel načuditi in je sklenil maščevati se nad onimi, ki so ga tako prezrli. Mož pravi, da se ne bo udeležil sestanka niti v Reimsu in ne v Parizu, marveč se bo opravičil s svojo boleznijo. — No, car ga gotovo ne bo kdove koliko pogrešal, tembolj, ker bo vlado zastopal socijalistiški minister Millerand. Socijalistom, ki že sedaj rohne proti carjevemu obisku, to seveda ne bo ljubo, toda Millerand se za to ne zmeni, ker vé, da je minister.

Kitajska pravna komisija

bo bržkone še dalj časa bivala v Bazelu. Poroča se, da se princ Tuan prav dobro počuti. Mali slabotni mladenič se prav zadovoljen izprehaja po mestnih ulicah in konfirira s kitajskim poslanikom Lu-Hai Heranom, ki je došel iz Berolina, in drugimi kitajskimi veljaki. Berolinski listi so ogorčeni nad takim spostopanjem Kitajcev. »Voss. Zeitg.« pravi, da je komisija ustavila pot samo po naročilu kitajske vlade. O Kini je namreč dobro znano, da ne podpiše nobene pogodbe, ako ni k temu prisiljena, in je vedno pripravljena izneveriti se določeni pogodbi, če je to le količkaj mogoče. Isto namerava s pravno komisijo. Kitajci računajo, da morda le ni nujno potrebno potovanje k cesarju v Berlin in da se poravna stvar kakim drugim načinom. Ker pa seveda nemčija nikakor ni voljna odnehati od te svoje zahteve, je pričakovati, da bo princ Tuan s svojimi spremljevalci vendarle videl Berlin.

Dopisi.

Kamnik, 29. avgusta. Slavno uredništvo! V smislu § 19. tisk. zakona, prosim — sklicujoč se na dopis iz Kamnika z dne 5. avg. t. l. da sprejmete sledeči popravek: 1. Ni res, da sem jaz pri »shodu mestnih volilcev« komu napovedal bojkot, res pa je, da o bojkotu nisem prav nič govoril. 2. Ni res, da sem se jaz ob istej priliki izrazil, »da liberalci nimamo ne Boga in ne hudiča«, res pa sem rekel, da klerikalcem služita v agitacijsko sredstvo Bog in hudič in da mi takih agitacijskih sredstev nimamo ter moramo delati »na mojo poštenostjo za blagor slovenskega ljudstva«.

Kamnik 29. avgusta 1901. Jos. Fajdiga. Dostavek uredništva: Čujte, g. Fajdiga: Mi bi Vam smeli v smislu tiskovnega zakona vreči Vaš popravek v — koš, ker druga točka Vašega popravka je že nova polemika proti kat. narodni stranki, kateri očitajte nepoštena sredstva. Taka splošna trditev je naravnost brezobrazna, ker je ne morete dokazati ne Vi, ne Vaš »jurist«, ki Vam je ta popravek skrpupal.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 30. avgusta.

Bolezen škofa Šterka. Iz Rogaške Slatine se piše: Milostljivi tržaški škof monsignor Šterk še vedno leži bolan; prvo bolezen je sicer srečno prestopil, toda medli se mu zelo počasi vračajo. Pred 8. septembra se visoki bolnik ne bo mogel vrniti v Trst.

Umrovljen je podpolkovnik pešpolka št. 17. g. Mat. Prašnikar.

Umrl je v torek v Sovodnjah g. Anton Tomšič, veleposestnik v starosti 72 let.

V Podzemlju bodo imeli duhovniki semiške dekanije dne 5. septembra ob pol 11. uri dopoldne shod »sodalitatis ss. Cordis Jesu«.

Succovaty v Branici. General Edvard vitez Succovaty, poveljnik tretjega kora, se je pripeljal v nedeljo v Branico, pogledat spomenik in insignije slavnega našega slovenskega junaka, Andreja barona Cehovina.

Iz Suhora. Dne 21. avgusta smo imeli volitev župana. Izvoljen je Jurij Ambrožič. Svetovalci so Franc Tomec, Martin Gerksič, Janez Težak in Franc Kenda. Vsi so vrli možje kat. narod. stranke. Živeli!

Komers kričansko mislečega dijaštva. Gostilničar v »Katoliškem domu« g. Jožef Cotič, nam piše, da prosi one gospode, ki se nameravajo udeležiti gorke večerje pri komersu, naj mu to do prihodnjega torka zjutraj blagohotno naznanijo na dopisnici in to radi točne postrežbe.

Zgorela je Korošceva parna žaga na Reki.

Koroške novice. Do prihoda novega g. kanonika vodil bode knezoškofijsko pisarno gosp. Martin Kovač, kn.-šk. tajnik, in duh. svetovalec. — Č. g. Anton Kaplan, provizor na Reberci, pride za provizorja v Št. Janž pri Mostiču. — Razpisana je do 3. okt. t. l. župnija Št. Janž pri Mostiču. — Razstava cerkvenih oblačil društva za vedno češčenje presv. Rešnjega Telesa bode se letos nahajala v knezoškofijskem deškem semenišču »Marianum« in si bode mogoče ogledati razstavljene stvari od dne 30. avg. pa do 2. sept. vsak dan od 7. ure zjutraj do 6. ure zvečer. Društveniki in prijatelji umetnosti, ki si želijo razstavljene stvari ogledati, so k temu najuljudneje vabljeni. — Romanje na sv. Višarje se je dne 11. t. m. prav sijajno vršilo. Udeležilo se ga je 648 romarjev iz velikovške okolice, ki se razvrstijo po farah tako-le: Velikovec 29, Št. Rupert 164, Št. Jurij na Vinogradih 78, Št. Štefan 66, Djekše 55, Št. Peter 45, Grebinj 43, Šmarjeta 42, Grebinjski Klošter 35, Vovbre 29, Tinje 16, Škocijan 14, Krčanje 6, Kazaze 4, Podjurski Št. Vid 4, Ruda 3, razne fare 15. Vodili so jih č. gg. Čeh, Matevžič in Treiber. Navdušenje mej romarji je bilo nepopisno. — Drobni. Dne 21. t. m. bila je v Celovcu huda nevihta; napravila je posebno v mestnih nasadih veliko škodo. — V labudeki dolini hotela si je minuli teden stara gospa, katera je hudo bolna na živcih, roke sežgati. — 21. in 22. t. m. prišlo je v Ce-

lovec okoli 600 rezervistov 7. pešpolka in 8. lovškega bataljona, da se vnovič izvezbajo. — V St. Rupertu pri Celovcu nastavljen bodeta od 1. januarja 1903 naprej stalno dva orožnika, kar je bilo zelo potrebno, ker se tam pretepi in poboji od dne do dne množijo. — Cesta, ki vodi iz Grabštanja v Galicijo, se preloži na dveh mestih, da se s tem zniža strmina. — Ustrelil se je na Predilu 15. t. m. lovec Anton Rekar s Kranjskega.

Nemiko kolesarsko slavnost so imeli v Velikovcu, a slavnost se ni tako obnesla, kakor so njeni prireditelji pričakovali. Nadejali so se, da bo prišlo 500 do 600 kolesarjev, ali prišlo jih je vseh skupaj pri vestnem šteju le 110 kolesarjev; pri sprejemu bilo jih je pa sploh le 50 do 60 navzočih.

Sestanek slovenskih bralnih društev. Mariborski gg. rodoljubi nameravajo v bližnji prihodnosti sklicati shod odposlancev bralnih društev celega slovenskega Štajerskega v Maribor na skupni posvet.

Za kmečke sinove. Posojilnica v Gorenji Radgoni je ustanovila ustanovo v znesku 240 kron za kmečke sinove gornjeradgonskega okraja, da se pošljejo v poljedelsko šolo na Grmu.

Nove orglje je postavil g. Ignacij Zupan v podružni cerkvi sv. Jerneja v Spodnji Siški pri Ljubljani. Cerkev je mala, toraj so tudi orgle majhne, imajo le šest spremenov: 1. Principal 8', 2. Gamba 8', 3. Liebl. Gedackt 8', 4. Floute douce 4', 5. Mixtur 2 1/2', 6. Subbass 16'. — Pedal coppel, Octav coppel (navzgor) in Tutti. Orglje je kolavdiral sam pred. gospod kanonik in profesor Jos. Smrekar in jih prav pohvalil. Spremeni so lepo označeni, igra lahka; celota izmenadi, ker nihče pri šestih spremenih ne pričakuje tolikega glasu. Mehanka točna, unanje lice lepo, cena 1920 kron. Postavljanje je trajalo le tri dni — P. Hugolin Sattner.

Domača umetnost Predvčerajšnjem je bil postavljen v cerkvi nemškega viteškega reda pri Križankih kip presv. Srca Jezusovega. To je delo našega domačega kiparskega mojstra gosp. Andreja Rovšeka, zares mojstersko delo, ki je le v čast naši slovenski domači umetnosti sploh in gosp. mojstru posebej. Kip je živ dokaz visokega estetičnega ukusa, vstrajne, neutrudljive delavnosti, z eno besedo: umetniškega duha g. mojstra, ker sme se po pravici reči, da je omenjeni kip eden izmed najlepših, ki hvalijo svojega mojstra. Kip je iz lesa. Opozarjamo na to izvrstno delo posebno gg. ude društva za krščansko umetnost, kakor vse prijatelje prave umetnosti s prošnjo, naj bi raje na domačih tleh iskali umetnike in jih z delom podpirali, kakor da bi slovenski denar v tujino nosili.

Regulacija Pesnice. Kakor se »Slov. Gospodarju« poroča, so nemške stranke zopet zavlekle regulacijo Pesnice za več let. Kaj bo neki na to rekel »Stajarica«?

Prijet cerkveni ropar. Iz Rogaške Slatine se poroča: V cerkvi sv. Križa je neki 18 letni Henrik Zorko, doma iz Velike Nedelje, vlomil pušico pri sv. Antonu ter ukradel 10 K 10 v. Hotel se je polastiti tudi vsebine pušice pri vratih, a tu ga je prijel č. g. kapelan Postružnik. Kmalu potem je prišlo par mož, ki so ga izročili žandarmeriji.

V brzovlaku umrl. Vojaški marketendar Buskovič je svojega 16 letnega sina radi srčne bolezni poslal z Notranjskega od vojaških vaj, v ljubljansko bolnico, a mej potjo je sin v brzovlaku umrl. Pripeljali so ga v tukajšnjo mrtvašnico.

Strela je udarila dne 29. avgusta po noči ob dveh v gospodarsko poslopje posestnika Karola Požeka v Gorenji Lokvici pri Metliki. Pogorela so mu vsa gospodarska poslopja in hiša. Ker je divjal silni vihar, ni bilo ničesar moči rešiti. Sploh treska te dneve prav silno v metliškem okraju in imajo tudi velike nalive.

Iz Ambrusa se nam poroča: Dne 25. avgusta je bila pri nas izredna slovesnost. Pred. g. dekan iz Žužemberka je blagoslovil nov veliki altar sv. Jerneja. V ganljivem govoru je razložil pomen kipov v novem altarju ter opravil slovesno sv. mašo. Krasno petje pri službi božji je preskrbela in vodila g. Amalija Reichmann, učiteljica iz Trsta

Altar je naredil g. Andrej Rovšek v Ljubljani. Delo je v vsakem oziru dovršeno. Kipi so kakor bi bili živi, barve ukusno izbrane, ornamentika izborna, delo solidno. Vse spričuje, da je gosp. Andrej Rovšek umetnik prve vrste. Ljudstvo je zadovoljno in navdušeno za lepoto svoje farne cerkve.

Na Kurešček! Poroča se nam, da bo dne 1. sept. na Kureščku, v fari izanski, velik shod. Ob 6. in 10. bo ondi duhovno opravilo. Vabijo se vsi bližnji in daljni častilci Kraljice miru. Na Kureščku so si letos nabavili tudi tri nove zvonove, največji tehta 14 stotov, in skupno ubrano pritrkavanje se bo angeljsko nedejno razlegalo s tega prijaznega griča. Tudi turisti imajo tu krasen razgled in užitek. Zatorej v nedeljo na svidenje na Kureščku! Na povratku si vsakdo lahko ogleda ravno razcvitajočo se stoletno aloe na izanskem gradu.

V Konjicah so dne 28. t. m., kakor se nam piše, občine kmetske v okrajno zastopništvo izvolile sledečih enajst gg.: Arzenšek, Dobnik Bučar, Zdanšek, Bornšek-Fajgl, Ogorevc, dr. Rudolf, Jamšek, Napotnik Lipak, Potnik-Levičnik, Gosak, Pučnik. Večino v okrajnem zastopu bodo, kakor do zdaj, imeli zopet nasprotniki. Le kmetske občine so naše, za zdaj še, dokler jih hvalisana a razdirajoča »štajerska sloga« ne spravi pod nemškutarski klobuk. V ožgled te »sloge« so še za zdaj nekateri volivci (»Nemci«) voličke zapustili pred volitvijo, drugi pa so ostali doma. Dobri »Narodovci« nočejo videti, kako da ovirajo domoljube po deželi. Za pametnjake bodi še tiho povedano, da celjska »Domovina« rabi žaljivo izraz »klerikalci« in »klerikalna stranka« učenka se pač šola v Ljubljani.

Samomor V Rogatcu se je ustrelil finančni preglednik Mihael Kovačič. Dne 31. t. m. bi moral zapustiti službo. Rojen je 1. 1872 v Podgorju, okraj Brežice.

Stavka v Nabrežini. O stavki v Nabrežini in Sv. Križu poročajo iz Sv. Križa, da se je večina delodajalcev pogodila z delavci in da so v dotičnih kamenolomih in klesarskih delavnicah zopet pričeli z delom.

Utopljenka v Savi. V Tomačevem so iz Save izlekli truplo 24 ali 25 let stare ženske.

Utonil je 26. t. m. 3 1/2 letni otrok Ant. Femca iz Nemške vasi pri Vel. Loki v luži blizu hiše. Pred letom dnij ga je mati še pravočasno rešila iz te luže.

Lahi delajo. Ko so si Italijani že po vseh mestih in trgih na Primorskem ustanovili podružnice zloglasne »Lege«, vrgli so se sedaj tudi na vasi po deželi. V nedeljo so ustanovili tako podružnico v Kučibregu blizu Topolovca v oprtaljski občini; pristopilo je baje 89 članov.

Srečolov s 5000 srečkami po 20 v. je dovolilo fin. minist. ljublj. žen. skupini nem. šulvereina.

Razpisana je učiteljska služba na tri razrednici v Stari Loki pri Kočevju. Prošnje sprejema tekem 6 tednov okr. šol. svet kočevski.

Dobavni razglas. Dne 13. septembra 1901, ob 9. uri dopoldne, se bo v c. in k. artilerijskem arzenalu na Dunaju vršila občna pismena, ponudbena razprava radi dobave različnih potrebščin za c. in k. artilerijsko zalogo bojnega orodja na Dunaju za čas od 1. januarja do konca decembra 1902. Dobavati je opravo za topove, potem konjsko opravo, zavojne potrebščine, kovinsko blago, orodje, delavne monture itd. Zapečateni in z 1 krono kolekovane ponudbe se imajo do 2. januarja 1901 zgoraj omenjeni zalogi vposlati. Razun tega morajo tvrdke tudi priložiti spričevalo o soliditeti in dobavni zmožnosti in 5% varščino. Natančen zaznamek predmetov, ki se imajo dobavati in zvezek, obsegajoč natančnejše pogoje, se lahko kupijo pri c. in k. artilerijski filijalni zalogi bojne oprave v Ljubljani, pogledajo se pa tudi lahko v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Društvo zdravnikov na Kranjskem

je odobrilo sporazumno s kranjsko zdravniško zbornico sledeči zdravniški minimalni tarif, kateri pa velja samo za manj premožne, ker je že najnižja plača, katero more zdravnik zahtevati za svoje delo:

A. Zdravniški minimalni tarif za Ljubljano:

1. Vsak obisk k bolniku v hišo K 3—
2. Vsako klicanje zdravnika, kakor hitro se je ta klicu odzval, mora se plačati kot izvršen obisk.
3. Navadna ordinacija v stanovanju zdravnikom ob naznanjeni ordinacijski uri » 2—
4. Zdravniški konsilij » 10— in sicer tako za ordinarija, kakor za konsilijarija. Vsak nadaljni konsilijarni obisk » 4—
5. Zdravniško spričevalo zasebnikom » 4—
6. Pismena konsultacija » 4—
7. Spričevala pri zavarovanih proti nezgodam (naznanilo in zaključek) » 6—
8. Spričevala pri življenjskih zavarovanih, brez ozira na visokost zavarovalne svote » 10—
9. Za vsake v interesu bolnikovem porabljene 1/4 ure, pri čemur se šteje začete 1/4 ure za polno » 3—
10. Ako se zdravi več članov jedne obitelji obenem, za vsacega nadaljnega bolnika » 1-50
11. Obisk in ordinacija, ako se ob kakih drugi določeni uri — izvzemši naznanjeni ordinacijski čas, — zahtevajo, računajo se dvojno.
12. Čas od 8. zvečer do 8. ure zjutraj je nočni čas in se zaračuna v tem času zahtevano pomoč dvojni tarif. Določitev višine honorarja za operacije vseh vrst prepušča se dotičnemu zdravniku.

B. Zdravniški minimalni tarif za Kranjsko izključno Ljubljano:

1. Obisk po dnevi v hiši bolnikovi K 2—
2. Navaden obisk v stanovanju zdravnikom ob naznanjeni ordinacijski uri » 1—
3. Obiske in ordinacije, katere se zahtevajo ob gotovi uri, plačati je dvojno.
4. Ako se zdravi več članov jedne obitelji obenem, za vsacega nadaljnega bolnika » 1—
5. Zdravniški konsilij » 10— in sicer tako za ordinarija, kakor za konsilijarija.
6. Vsaki nadaljni konsilijarni obisk po » 4—
7. Za vsake v interesu bolnika porabljene 1/4 ure začete 1/4 ure polno računajoč » 2—
8. Za zdravniško pomoč po noči to je od 8. ure zvečer do 8. ure zjutraj plačati je dvojni tarif.
9. Zdravniško spričevalo zasebnikom » 4—
10. Spričevala pri zavarovanih proti nezgodam (naznanilo in zaključek) » 6—
11. Spričevala pri življenjskih zavarovanih brez ozira na zavarovalno svoto » 10—
12. Pismena konsultacija » 3—
13. izruvanje zoba » 1—
14. Za naslednje izvršbe se poleg zgoraj navedene pristojbine in za porabo obvez, zaračuna še:
 1. Za uravnavo frakture ali luksacije kake manjše kosti K 2—
 2. Večje kosti » 6—
 3. Za treheotomijo ali herniotomijo » 20—
 4. Za vsako porodniško operacijo » 10—
 5. Za izvršbo manjšega kirurškega dela in za porabo instrumenta pri preiskavi » 1—
 6. Za eventualno asistenco zaračuna se posebej

Društva.

(Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Mokronogu) priredi v nedeljo 1. sept. vrtno veselico na vrtu gostilne »pri lipi« g. Pleterška. Vspored: 1. Godba. 2. Petje. (Moški in mešani zbor.) 3. Šaljivi prizor: »Napoleonov samovar«. 4. Šaljiva pošta. 5. Prosta zabava. Začetek ob 1/4. uri popoldne. Vstopnina 50 h. Preplačila se z ozirom na blagi namen hvaležno sprejemajo. Ob neugodnem vremenu vrši se veselica v notranjih prostorih. K mnogobrojni udeležbi uljudno vabi odbor.

(Gasilno društvo v Gorjah) vabi k blagoslovljenju društvene zastave, katero se bode vršilo v nedeljo dne 1. septembra 1901. Vspored slavnosti: 1. ob 9. uri sprejem gostov v Spodnjih Gorjah, 2. ob 10. uri slovesna sv. maša, 3. ob 11. uri blagoslovljenje zastave; 4. ob 12. uri skupno kosilo pri g. V. Crnetu; 5. ob 4. uri tombola. — Prosta zabava. — Pri slavnosti sodeluje radovljška godba. — Društva, ki se žele udeležiti kosila, naj naznanijo številno gostov dva dni poprej. Pri neugodnem vremenu se slavnost preloži na nedeljo 15. septembra t. l.

(»Zvezda«, izobraževalno, zabavno in podporno društvo za Slovence na Dunaju), vabi svoje udeležbe k zabavnemu večeru, ki bode v nedeljo

dne 1. septembra t. l. ob 5. popoldne v prostorih restavracije „Regensburgerhof“, Dunaj, 1. okraj, Sonnenfelsgasse 2. Društveni zabavni večeri tega društva bodo vsa k o prvo nedeljo vsakega meseca v istih prostorih. Posebna vabila pa se k tem ne bodo razpošiljala. Na Dunaji bivajoči Slovenci in slovanski gostje so pri teh večerih vedno dobro došli.

Gočanska afera pred sodiščem.

(Dalje.)

Jože Mesesnel. Ta potrdi, da se je tisto nedeljo popred, predno je prišel kurat Ferjančič na Goče, Alojzij Ferjančič s tistimi možmi, ki so za smodnik nabirali, da bi ob škofovem prihodu streljali, skregal in vprašal, kdo jim je ukazal nabirati. Rekel je tudi, da bi za smodnik že dal, če bi bilo treba župnika ustreliti. To je govoril glasno in resno.

Janez Kodre. Bil je tudi pri župniku o priliki poravnavanja in pove, da je župnik govoril, da želi, naj bi se poravnali, in da bi se pravda ustavila. Sicer pa pripoveduje ravno tako, kakor liberalna priča Zavič.

Na to se sporazumno prečitata dva kazenska akta vipavske sodnice, iz katerih sledi, da se je Alojzij Ferjančič že poprej tožaril z duhovniki, in sicer z župnikom Hladnikom, ter je bil obkram obsojen.

Obravnavanje se prične na to o obtožbi državnega pravdnštva proti kuratu Ferjančiču glede tega, da je dne 5. februarja, ko je orožnik povpraševal glede kuratove pridige dne 4. novembra 1900 na prižnici zopet skušal ljudi napeljevati k krivemu pričevanju.

Zasliši se obremenilna priča France Pavlič. Najprej prosi, da bi se mu zapisnik prebral, ker se ne spominja, kaj je takrat izpovedal. Ko se to zgodi, izpove, da je kurat rekel, da je bilo neko stikanje zaradi nje po vasi, da je 4. novembra na prižnici ljudi pohujševal ter da na to rekel: Gorje takim, ki tako pravijo, kaznovani morajo biti, Bog jih bo kaznoval. Če vsi h... pridejo, jaz se jih ne bojim. Priča se na besede natanko ne spominja. Stal je zadaj na koru, a slišal je vse, samo zapnil si ni, ker ni imel namena, si zapomniti.

Ivana Kodre. Župnik je rekel, da ni nikogar pohujševal in da se ne boji dati odgovor pred večnim sodnikom za svoje takratno govorjenje. Če vsi h... pridejo, se jih ne bojimo, ampak se oklepamo Jezusa in Marije; ne spominja se pa priča, da bi bil grozil, da gorje tistim, ki zoper njega pričajo, pač pa je v preiskavi potrdila, da je rekel, da gorje tistim, ki so zoper sveto vero. Sploh potrdi pričo, da utis župnikovih besed ni bil tak, kakor bi hotel koga napeljevati k krivemu pričevanju.

Rozalija Dolenc. Pove, da je župnik rekel, da ni nobenega pohujšal in da lahko da še danes glede tega odgovor pred večnim sodnikom. Besed: gorje tistim, ki svojega dušnega pastirja noter tlačijo, ni govoril.

Predsednik pričo vpraša, če ostane pri tem, da je v preiskavi resnico govorila. Priča potrdi, da je to resnica, kar je tam govorila.

Predsednik jo opozarja, da je tam določeno izpovedala, da je župnik tam rekel: Gorje tistim, ki svojega dušnega pastirja noter tlačijo, in da si je torej v nasprotju.

Dr. Tavčar zahteva, da se to nasprotje konstatuje.

Dr. Brejce reagira na umešavanja dr. Tavčarja, češ, da se s tem zgublja samo čas, ker dr. Tavčar kot zastopnik privatno pravnih zadev privatnih udeležencev nima o tej stvari nič govoriti, ker se zadeva tiče samo obtožbe proti kuratu glede krivga pričevanja. Dr. Tavčar sme govoriti samo pri prvi obtožbi glede izgrediv in o tej se je obravnavalo včeraj in takrat on (dr. Brejce) proti temu umešavanju ni ugovarjal.

Dr. Tavčar: Jaz sem zastopnik vseh udeležencev, imam tudi pooblastila od Leopolda Žgurja in društva „Triglava“. Vsi obtoženci so za škodo solidarno odgovorni, ker so jo vsi povzročili, in protestiram proti temu, da bi se mi ne pustilo govoriti.

Predsednik: Pritrjujem v tem oziru zagovorniku, druga in tretja točka res nima s škodo prav nič opraviti, in torej zastopnik zasebnih udeležencev ne more imeti besede.

Opomba uredništva: Tu se je dr. Tavčar že tretjič urezal, namreč poprej že dvakrat, ko je hotel neljube mu izpovedbe pod takniti preiskovanju adjunkta Polenskega, a sodišče mu je v obraz konstatiralo, da je bil to dr. Kremžar, in sedaj, ko se mu je v zela beseda in jezik zavezal. Od tedaj je potem sedel na svojem mestu kot nem.

Na vprašanje, ali je župnik govoril inkriminirane besede: Gorje tistim itd. potrdi priča v nasprotju s prvotno izpovedbo in potem pa zopet potrdi, da je v preiskavi resnično govorila. Vseled tega jo smatra predsednik za sumljivo ter jo ukaže odvesti v zapor.

Dr. Tavčar: Da, v zapor z njo!

Andrej Ferjančič. Na izpovedbo te priče v preiskavi je dr. Kremžar odredil dne 6. februarja preiskovalni zapor proti kuratu Ferjančiču.

Priča pravi, da je gluh in da ni razumel nobene besede.

Prebere se mu zapisnik iz preiskave, v katerem je najprej potrdil, da ne ve nič, potem pa zopet, ko se ga je zapriseglo in mu je čitala izpovedba Vincencije Jož, da je popolnoma potrdil, ker se mu je bralo, a drugi dan pa zopet vse preklical ter prinesel izpovedbo spisano.

Priča pravi, da so ga v Vipavi v preiskavi popolnoma zmehčali in da je vseled tega tako izpovedal in pravi, da od pridige nič ne ve.

Predsednik se enkrat pričo vpraša, ali je gluh, in priča mu potrdi, a dr. Tavčar je mnenja, da ni gluh, ampak lump.

Sploh se iz priče ne da nič izklicati in dognati, na vsa vprašanja molči, in vidi se mu, da je gluh. Sodišče mu reče, da naj gre z Bogom domov!

(Op. ured: Na izpovedbo te priče je bil Ferjančič aretiran.)

Vincencija Jež, dekla pri Žgurju. Ta je obteževalna priča in potrdi, da je dne 5. februarja pri večernicah župnik rekel, da gorje tistim ljudem, ki čez duhovne pričajo, on jih ne bode kaznoval, ampak Bog jih bode kaznoval. Priča pravi, da je župnika tako razumela in da je toraj moral tako govoriti, sicer pa se sklicuje na svojo izpovedbo v preiskavi; je li pa župnik hotel, da bi krivo pričala ne vem.

Rozalija Ferjančič. Ta je razumela, da je župnik rekel, gorje tistim, ki čez me pričajo. Zdi se ji, da je hotel reči: gorje tistim, ki po krivem pričajo, da jih bode Bog kaznoval. Sicer pa ni vsega slišala.

Ivana Ferjančič. Ne ve natanko župnikovih besed. Ve samo, da je župnik rekel, da ni nikogar pohujšal, da bode lahko dal odgovor pred večnim sodnikom in da če hudiči pridejo, se jih ne boji. Utis priče je bil, da kurat ni hotel napeljevati h krivemu pričevanju.

Marija Furlan. Pove, da je tudi bila pri večernicah 5. februarja, pove, da je župnik rekel, da on ni pohujševal in da bo lahko odgovor dal. Gorje tistim, ki čez duhovne govore, da pa ni hotel s tem reči, da naj po krivici pričajo.

Priča Jože Ferjančič izpove skoro enako kakor prejšnja priča.

Priča Amalija Debevc je bila tudi pri večernicah in pove, da je vsled naročila dr. Kremžarja njeni gospodinji Rozini Habe, češ da ho hitreje in točneje šlo, spisala svoj govor. (Ta in naslednje priče so res priložile v preiskavi poseben zapis kuratovih takratnih besed.) Župnik je rekel, da tisti, ki bodo k sodnji klicani, naj po pravici govore in povedo, kak upliv so naredile na njih njihove besede.

Priča Josipina Žorž priča Rozalija Jamšek in priča Vincencija Jamšek povedo natanko tako, kakor priča Amalija Debevc, in ravno tako tudi priča Miha Vovk, in nato se konfrontirajo 1) obteževalne priče: Marija Furlan in Fr. Pavlič proti 2) razbremenilnim pričam: Rozalija Jamšek, Jože Ferjančič, Josipina Žorž, Vincencija Jamšek, Miha Vovk.

To pa vsled tega, ker trde obteževalne priče, da župnik ni govoril, da naj tisti, ki bodo k sodnji klicani, po pravici govore, nasprotno so pa to razbremenilne priče potrdile.

Pri konfrontaciji pa Marija Furlan pravi, da ni slišala in da je mogoče, da je tudi te besede govoril. Ravno tako se izjavi tudi priča Fr. Pavlič.

S tem je bilo dokazovanje glede kurata končano in pričelo se je dokazovanje glede posameznih izgrediv.

A. Glede obtožbe proti Viktorju Pangercu.

Priča France Štemberger potrdi, da sta rekla Pangere in soobtoženi Fr. Debevc: Bokarji gredo včeraj.

Priča Marija Štemberger pa potrdi, da je udaril Pangere And. Vidrihu po sveči.

Priča France Pavlič potrdi, da je udaril Avg. Žgurja Viktor Pangere za vrat in da mu je še priča rekel: Viktor glej, koga si udaril. Pangere je pa molčal.

Glede Debevc se konstatira, da je bil France Štemberger zato, ker ga je vrgel v lužo, obsojen po § 431. kaz. zak.

Prečita se kazenski akt vipavske sodnice U 212/00.

Priča Jože Ferjančič iz Mané potrdi, da je Viktor Pangere prijel Fr. Štembergerja za roko rekoč: z mano pojdi, nihče ti ne bode nič prizadel. Fr. Debevc je pod župnikovim oknom zaklical: Bog živi „Nanos“! in zato ga je Fr. Štemberger v lužo vrgel.

Priča Matija Vidrih. Pangere mu je po sveči udaril, ko mu je luč ugasnila, je šel naprej in ni nič več videl, kaj se je godilo.

Naslednje priče so bile zaslišane v slučajih obtožbe proti Janezu Požarju, Jožetu Mohorčiču in Andreju Krečiču.

Zasliši se najprej priča Franc Štemberger. Kakih pet minut potem, ko je prišel izpod župnikovega okna, so se ljudje v njega zaleteli in ga sem ter tje pekali; Janez Požar je pritekel in ga po glavi udaril. To je bilo krog osme ure. Priča pravi, da je bil vseled tega ranjen na glavi. (Pozneje se je dokazalo, da ga je Fr. Jerončič na glavi do kosti ranil: zdravniki so konstatirali eno samo rano, Štemberger pa trdi, da ga je tudi Požar na glavi ranil, in celo pokaže kraj, kjer je bil ranjen. Iz tega nasprotja se more soditi o verodostojnosti te priče.)

Priča Amalija Kodre. Potrdi samo, da je po izgrediv pod župnikovim oknom videla iti Fr. Štembergerja mimo hiše in da ni bil krvav. Štemberger pravi, da ga je Požar še le pozneje udaril, ko je že odšel od priče Milke Kodre.

Prečita se zapisnik o izpovedbi Františke Požar, matere Požarjeve in njgove žene Marije Požar. Obe sta potrdili, da je Janez Požar prišel domov med 7. in 8. ure.

Priča Matija Vidrih. Pripoveduje, da ko mu je Pangere svečo izbil, so prileteli k njemu Janez Požar, Andrej Krečič in Jože Mohorčič. Krečiča Andreja ni spoznal, dobro pa Janeza Požarja. Mohorčič je rekel: Tega liberalca sem prvega v roke dobil, tega ubiti! Požar je tudi rekel: Tega! Tega! On jim je ušel in ni bil ranjen.

Mohorčič pove, da je Vidrih jezen nanj, ker mu nekdo kot župan ni hotel dati denarja iz blagajne revnih.

Priča Ferdinand Orel. Nesel je svetilko k Žgurju. Janez Fuma je vprašal: „Kdo nese luč?“ ter pristavil, da ne rabijo vardinjanove (straže) in kakor hitro je to rekel, odletela mu je „laterna“. Janez Mohorčič ga prime in vpije: „Prijel sem liberalca, pridite sem“. Nato je prišel še Janez Jerončič in me prijel za roko. Nato pa pride Al. Dolenc in pravi: „Pustite ga, ta bo šel spat“. Priča mu je odvrnil: „Kamor bom jaz hotel“, ter je šel k Žgurju. Ko se je začel napad, je videl, ko je enkrat Žgur vrata odprl, da je Jerončič kamen v rokah držal. Tam je bil tudi Viktor Pangere in Janez Fuma, kateri slednji je padel na vse štiri v vežo. Janeza Jerončiča in Fume takrat ni videl krvavega.

Mohorčič pove, da ima do njega priča osebno sovraštvo radi neke pravde, ko je bil on župan.

Janez Vidrih. Ta je bil za Francetom Česnom poslan iskat Fr. Štembergerja z lučjo. Fuma je vprašal, kdo ima svetilbo? na kar mu je bila luč izbita, pa ne ve, kdo mu jo je izbil.

Nato se je prekinila popoldanska obravnava ob 8^{1/2} uri zvečer.

Dne 28. avgusta se je začelo obravnavanje že ob 9. uri in sicer o obtožbi proti Edvardu Ferjančiču, Ant. Vovku, Jožetu Vovku in Leopoldu Ferjančiču radi napada na Fr. Česna.

Priča France Cesen: Šel je i-kat Štembergerja. Slišal je glas „Cesen smrdi“ in je skočil tja, od koder je slišal, da je glas prišel. Po glasu je spoznal Leopolda Ferjančiča, kateri ga je pritisnil k zidu, nekdo ga je udaril, pa ne ve kdo, ker jih je bilo več okoli njega.

Priča Janez Mislej: Šel je z Antonom Vovkom mimo Žgurjeve hiše, a takrat se Vovk ni pripogibal in kamenja tudi ni metal. Ako je šel Vovk pozneje mimo Žgurjeve hiše, priča ne ve.

Priča Janez Jamšek: Pove, da sta šla Mislej in Vovk nekoliko spredaj pred njim mimo Žgurjeve hiše in takrat Vovk se ni niti pripogibal niti kamenja metal.

Priča Andrej Živic pripoveduje, da ga je, ko je šel od Žgurja, začel tepati France Ferjančič (ki pa niti obtožen ni!).

Priči Marija Ferjančič in Te-rezija Ferjančič potrdita, da je bil Ludvik Vovk od osme do polednajste ure zvečer doma v Mandah.

Priča Rozalija Jamšek potrdi, da je rekel Andrej Živic proti Jožetu Vovku: „Ti me nisi tepel!“

Priča Janez Vidrih: Ta je šel po cesti, naenkrat se zaleti nekdo vanj in ga udari po glavi, da je bil krvav in padel. Ko je vstal, je videl blizu sebe Leopolda Ferjančiča. Potem je bil zopet udarjen in zopet padel in ko je vstal, je videl v bližini Andreja Krečiča.

Priči Jože Mesesnel in Jože Živic ne vesta ničesar.

Priča Matija Vidrih trdi, da je pri Žgurju ob napadu prvega videl pri vratih Janeza Fuma, ki je nato noter padel.

Priča Avgust Žgur, sin župana Leopolda Žgurja. Ko je šel po vasi, je videl Franceta Štembergerja, ko se je ravno pobral. Videl je pri njem Franceta Česna, ne pa Janeza Požarja. France Jerončič ga je zgrabil za suknjo in vprašal: „Kdo si?“ in nato sta ga Jerončič in Ivan Krečič, ki je zadel stal, položila na gnoj in držala, da ne bi ušel. Zakaj sta ga držala, ne ve. Andrej Blakar mu je pobral klobuk in Andrej Ferjančič ga je speljal domov. Med potjo ga je še nekdo udaril in Pavlič mu je povedal, da je bil to Viktor Pangere.

Priča Marija Vidrih pove, da je France Jerončič „prišegale“, da tam deli ne bodo „stokli“ (godli), da bodo vse razbili.

Priča Janez Vidrih potrdi isto, kakor Marija Vidrih.

Priča France Štemberger pravi: France Jerončič je stal pri vratih Žgurjeve hiše ter držal v roki velik kamen. Ta kamen je bil potem takoj vržen v vežo, jaz sem ga namreč spoznal po obliki in teži. Zadel me je na glavo in ranil do kosti, da sem padel. Kamen sem nosil nad 20 dni in zahtevam sto kron odškodnine. Kamen je tehtal nad dva kg.

Priča Florijan Orel: Videl je France Jerončiča, da je imel kamen v roki in je zamahnil s kamnom v roki proti Johani Ferjančič, pa je ni zadel, ker se je umaknila. Slišal je tudi glas: „Nanos dola“ pa ne ve od kod.

Priča Jože Vovk: Takrat, ko je Žgur kričal: „Čekéto, te že poznam“, je bil France Jerončič doli pri Krečičevi hiši. Mogoče, da je pozneje prišel Jerončič zopet pred Žgurjevo hišo.

Priča France Kodre: Ko smo Janeza Tuno domov peljali, je šel France Jerončič z menoj in ta čas ni povzročil nobene škode.

Priča Miha Vovk: France Jerončič je prišel k Žgurju ter rekel: „Dober večer!“ Ko mu niso odgovorili, je vprašal: „Kje je Janez Mislej?“ Nato so ga noter potegnili, mu klobuk z glave zbili in ga tepli. Priča je ven potegnil.

Priča Janez Nabrgoj. Videl je Jerončiča pri Žgurju, ko so bila okna že razbita. Vrata še niso bila popolnoma zaprta, kdor je hotel, je prišel noter, in Janez Jerončič se je pokazal med vratmi, a mu niso notri pustili. France Štemberger je bil poprej že pout in zato razkačen ter se je takoj zaletel proti njemu. Tu je skočil vmes Janez Krečič, ki je imel poleno v roki, ter tako obrnil nase pozornost. Tuna je bil takrat že krvav. Priča sklepa, da so Jerončiča noter potegnili.

Priča France Vovk: Janez Jerončič je prišel v Žgurjevo vežo. Ko je stopil naprej, so vdrl vsi proti njemu. Priča je ljudi zadržal, ki so mahali čez njegove roke proti Jerončiču.

Obtoženi Janez Krečič pravi, da ni res, kar pravi priča Nabrgoj, da je imel poleno v roki.

Priča France Štemberger: Bil je v Žgurjevi gostilni, ko je France Ferjančič Borjaski prišel klicat v vežo: „Župan ven!“ Župan ven! ne ve pa, iz čega namena. Kaj je župan nato rekel, ne ve. To je bilo poprej, predno je priletel prvi kamen.

Na vprašanje, kako misli, zakaj je župana ven zahteval, pravi priča, da je tako presodil: Na župana se jezni, in če bi bil ven prišel, bi ga bili gotovo ubili.

Priča Avgust Žgur: Ferjančič je prišel v Žgurjevo vežo in klical župana, naj gre ven mirit ljudi. Vsega priča ni razumel, ampak samo pomen. Župan mu je rekel, da je on njegov namestnik, in da ima ravno tako oblast kot on in da on (župan) ni orožnik, da ne gre.

Predsednik: Ali se Vam je to hujskanje zdejo.

Priča: Prav dobro gotovo ni dišalo, ker je bil Ferjančič poprej sam med razgrajalci in bi jih bil on lahko miril.

Predsednik: On pravi, da nima pravice zahtevati orožnike.

Drž. pravdnik: V ali ima vsak človek to pravico.

Predsednik: Ali morete pod prisego potrditi, da je to merilo na kaj hudega in po čem sodite to?

Priča: Da. Sodil sem pa to iz očetovih (županovih) besed, ne iz lastnega prepričanja, ker je župan rekel, da ne gre med razburjeno ljudstvo. Prišel je potem še enkrat klicat. Jaz sem mu rekel, da ga ne poznam, in nato je povedal svoje ime in priimek.

Andrej Ferjančič. Pripoveduje, da je prišel France Ferjančič v Žgurjevo vežo in kričal: Župana ven! in na to so ga ven vrgli.

Slišal je tudi Antona Vovka, ki je prišel mimo hiše in rekel proti svojemu tovarišu: Ali hočemo malo podrezati?

Jože Živic (liberalna priča): Potrdi, da je France Ferjančič z navadnim glasom, mirno pozval župana, naj gre mirit in da ni vpil.

Priča Janez Vidrih pove kakor Jože Živic in pristavi, da je rekel Ferjančiču: Najbolje je, da greš domov k ženi, župan pa ostane tu.

Priča Janez Jamšek, gostilničar, v čegar gostilni so bili zbrani kuratovi pristaši. Pripoveduje, da so postali v njegovi gostilni ljudje nemirni še le, ko je neka „baba“ prišla povedat, da France Štemberger župnika psuje. Na to so njegovi gostje šli na lice nemirov. Tudi je on prosil Franceta Ferjančiča, naj gre po župana, da bo mir naredil. Ta je šel, a prišel je nazaj povedat, da so ga pri Žgurju ven vrgli.

Priča Marija Orel. Bila je doma. Sed do osem mož je prišlo mimo njene hiše, ki so kamenje pobirali in se med seboj razgovarjali: Nocoj moramo vse liberalce pobiti. Po glasu je poznala Franceta Preglja in Alojzija Dolence.

Ravno to potrdi priča Anton Orel. Priča Marija Krečič. Med žurjevo in nje hišo je samo kot. Pri napadu je spoznala Franceta Preglja, ki je zakričal: S sekiro po vratih! in na to: Kar čez zid!

S tem so bile vse poklicane priče zaslišane.

Prečitano se je še na predlog zagovornišva izpovedbe priči Franceta Dolence, Terezije Jamšek in Alojzija Gulja.

Dalje predlaga gospod dr. Brejc, naj se prečita „Slov. Narod“ od 2. novembra 1900, v katerem je ponatisnena kuratova vizitka, ker je to interesantno, da se iz tega članka razvidi, da je pisec moral imeti zveze z Al. Ferjančičem.

Sodni dvor je mnenja, da je to nemerodajno in predlog zavrne.

Potem predtajo se tri spričevala poprejšnjih kuratovih predstojnikov, katera vsa hvalijo njegovo vzorno življenje in njegovo tenkovestnost in apostolsko gorečnost.

Dr. Brejc predlaga na to, naj se prečita prošnja ali vsaj imena nad 600 faranov kuratovih, klerikalcev in liberalcev, kateri so po gospodu Francetu Habetu prosili škofijski ordinarijat, da naj kurata Ferjančiča ne prestavi z Goč.

Ako se resničnosti te prošnje ne verjame, naj se o nje vsebini zasliši prevzvišenega gospoda knezoškofa Antona Bonaventuro Jegliča in pa Franceta Habeta z Goč.

Z izjavo državnega pravdnika, da popolnoma verjame vsebini prošnje in podpisom, se zagovorništvu zadovolji in sodišče dotični predlog zavrne.

Državni pravdnik umakne še obtožbo proti Ludoviku Vovku, in se ta oprosti.

S tem je bilo dokazovanje končano in dopoljudanska razprava se je prekinila.

Popoldne se je pričela obravnava ob polu štirih in predsednik da najprej besedo gospodu državnemu pravdniku kot zastopniku obtožbe.

(Dalje prib.)

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 30. avg. „Wien. Zeitg.“ objavlja cesar. patent, s katerim se gorenjeavstrijski deželni zbor sklicuje na dan 9. septembra, da dovrši iz zadnjega zasedanja zaostalo delo.

Dunaj, 30. avg. Poveljnikom pri domobranskem polku Maribor št. 26. je imenovan polkovnik Tschurtschenthaler, poveljnikom pešpolka št. 27 v Ljubljani pa podpolkovnik baron Schmid.

Dunaj, 30. avg. Ogorska poslanska zbornica se snide zopet prihodnji torek. Zasedanje bo trajalo teden dni.

Dunaj, 30. avg. Poroča se, da bo ruski minister zunanjih stvari grof Lambsdorff po sestanku ruskega carja z nemškim cesarjem in predsednikom Loubetom prišel na Dunaj, kjer se bode posvetoval z min. Goluchowskim. Cesar Franc Jožef bode ruskega zunanjega ministra sprejel.

Opava, 30. avgusta. Obč. zastop je vsprejel resolucijo proti katol. shodom.

Zagreb, 30. avg. Z zgradbo jezuitskega samostana in cerkve se je včeraj pričelo. Stroški so proračunjeni na 300.000 K.

Kodanj, 30. avg. Car in carinja dospeta sem v ponedeljek na krovu carske ladije.

Pariz, 30. avgusta. Iz Rieca poročajo, da je došel tje poslanik Constans ter imel razgovor z ministrom Delcassejem.

Berolin, 30. avg. Bankir Landsberg se je včeraj vstrelil. Vzrok denar.

Bruselj, 30. avg. V nekem tukajšnjem predmestju se je podrla petnadstropno novo poslopje. 15 do 20 delavcev pogrešajo. Našli so dosedaj 2 ubita in 8 ranjenih.

Umrli so:

28. avgusta. Ciril Ocvirk, krojača sin, 1½ leta, Na prulah 4, ošpice.

V bolnišnici:

28. avgusta. Metoda Zobeč, črevljarka hči, 2 dni, debilitas vitae.

27. avgusta. Ivana Adamič, natakarica, 21 let, combustio II. in III. reda. — Avgust Pestotnik, pekov sin, 2 leti skarlatina.

28. avgusta. Barbara Sešek, strežnica, 64 let, emphysema pulm.

Zitne cene

dné 29. avgusta 1901.

(Termin.)

Na dunajski borzi:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za jesen	K 8-10	do 8-11
„ „ pomlad 1902	8-53	8-54
Rž za jesen	7-08	7-09
„ „ pomlad 1902	7-36	7-38
Koruzna za avgust	5-41	5-42
„ „ september-oktober	5-44	7-45
„ „ maj-junij 1902	5-39	5-40
Oves za jesen	6-77	6-78
„ „ pomlad 1902	7-03	7-04

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za oktober	K 7-95	do 7-96
„ „ pomlad 1902	8-36	8-37
Rž za oktober	6-71	6-72
Oves za oktober	6-34	6-35
Koruzna za september	5-14	5-15
„ „ maj 1902	5-09	5-10

(Efektiv.)

Dunajski trg.

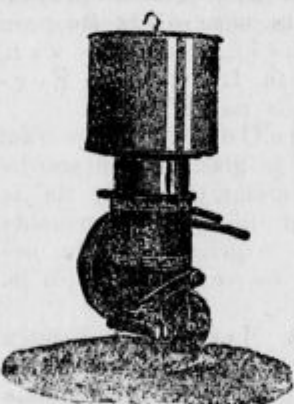
Pšenica banaska	K 7-80	do 8-30
„ „ južne žel.	8-09	8-30
Rž	7-09	7-25
Ječmen	7-09	8-75
„ „ ob Tisi	6-75	8-00
Koruzna ogerska	5-50	5-60
Cinkvant	6-75	7-05
Oves srednji	7-04	7-04
Fizol	10-00	11-50

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m, srednji zračni tlak 736-0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padečina v 24 urah
29	9 zveč.	738.1	12-8	sl. vzh.	del. oblak.	
30	7. zjut.	740.1	9.3	brezvetr.	megla	0.0
	2. popol.	739.3	21.4	sl. jug.	jasno	

Srednja včerajšnja temperatura 14-4 normale: 17-3

Najboljša uporaba mleka!

Kar največ in najfinjšega surovega masla!

Le mogoče, če se mleku odvzame smetana po

Alfa-Separator-ju.

500 prvih priznanj; 167 40-28 v Parizu 1900 „Grand Prix“.

¼ milijona tacihi strojev v rabi!

Se lahko prenaša na planino.

Vsi drugi stroji za mlekarstvo

Popolne oprave za dobivanje sirotke za roko in parno moč.

Načrti, proračuni.

Akcijska družba Alfa-Separator, Dunaj, XVI., Ganglbauergasse 29.

Ceniki, podučne brožure brezplačno.

Postranski zaslužek.

trajen in rastoč, ponuja se spoštovanim, deloljubnim in stalno naseljenim osebam s prevzetjem zastopa domače zavarovalne družbe prve vrste. 413 19

Ponudbe pod „1.798“, Gradec, poste restante.

Brunolein, izvrstno sredstvo za ohranitev oprblot itd. Za trgovce pohištva, mizarje in zasebnike ima v zalogi trdka **BRATA EBERL** v Ljubljani, Františkanske ulice. 228 15 11-2

Vnanja naročila proti povzetju.

Koledar katoliškega tiskovnega društva v Ljubljani za l. 1901

z jako zanimivo in rabno vsebino, z imenikom učencev za več ko 400 šolarjev, z zapisnikom bolnikov, gospodarskim zapisnikom itd. stane v „Katoški“ Bukvarni krasno vezan 2 K 30 h, po pošti pošiljan 10 h. več.

Št. 29287.

Umetnijski zavod za slikanje na steklo

B. ŠKARDA v Brnu.

Izdeluje zlasti: cerkvena okna različne izvršitve, Ceniki in strokovni svet brezplačno. Osemkrat odlikovan s prvimi darili

Razglas.

V smislu § 6. zakona z dné 23. maja 1873. leta (št. 121 drž. zak.) se daje na znanje, da bo razgrnjen

prvotni imenik porotnikov za l. 1902

od četrtega 29. dné avgusta do petka 6. dné septembra t. l.

v magistratnem ekspeditu na vpogled, ter da ga v tem času vsakdo lahko pregleda in naznani proti njegovi sestavi svoj ugovor.

Porotniškega posla so po § 4. omenjenega zakona oproščeni:

1. tisti, ki so že prestopili 60. leto svoje dobe, za vedno;
2. udje deželnih zborov, državnega zbora in delegacij za čas zborovanja;
3. osebe ki niso v dejanski službi, pa so podvržene vojni dolžnosti, za ta čas, ko so poklicane k vojaški službi;
4. osebe v službi cesarskega dvora, javni profesorji in učitelji, zdravniki in ranočelniki in tako tudi lekarnarji, ako uradni ali občinski načelnik zanje potrdi, da jih ni mogoče utrpeti, za sledeče leto;
5. vsak, kdor je prejetemu poklicu v enem porotniškem razdobju kot glavni ali namestni porotnik zadostil, do konca prvega prihodnjega koledarskega leta.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

dné 26. avgusta 1901.

Otvorjenje kavarne.

Čast mi je mnogocenjenemu občinstvu naznaniti, da sem prevzel znano

kavarno „Austria“

na voglu Resljeve in Sv. Petra ceste v hiši g. Levca,

katero odprem

v soboto dné 31. avgusta t. l.

Kavarno sem povsem na novo in moderno preuredil ter oskrbel z dvema dobrima biljardoma, vsemi večjimi časopisi in zabavnimi listi, z dobro kavo, čajem, likerji, vinom v steklenicah, šampanjcem in drugimi desertnimi vini, ter se častitemu občinstvu najtopleje priporočam s prošnjo, da me v mojem novem podjetju izdatno podpirati blagovoli.

Za dobro in točno postrežbo jamči z velespoštovanjem

Franjo Krvarič, lastnik kavarne „Austria“.

827 3-2

Dunajska borza.

Dné 30. avgusta.

Skupni državni dolg v notab	98.80
Skupni državni dolg v srebru	96.70
Avstrijska zlata renta 4%	118.80
Avstrijska kronska renta 4% 200 kron	95.65
Ogorska zlata renta 4%	118.65
Ogorska kronska renta 4% 200	92.95
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 glid.	167.0
Kreditne delnice, 160 glid.	634
London vista	239.30
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj. 117-07½	

20 mark	23.44
20 frankov (napoleonidor)	19.02
Italijanski bankovci	91.25
C. kr. cekini	11.30

Dné 29. avgusta.

3-2% državne srečke l. 1864. zbu glid.	191
5% državne srečke l. 1860. 100 glid.	170.60
Državne srečke l. 1864. 100 glid.	211
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	95.10
Tisne srečke 4% 100 glid.	145.50
Dunavske vravnave srečke 5%	258

Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	105
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	94.25
Prioritetne obveznice državne železnice	43.0
„ „ južne železnice 3%	345
„ „ južne železnice 5%	120.50
„ „ dolenskih železnic 4%	—
Kreditne srečke, 100 glid.	396
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 glid.	51.0
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 glid.	48
Ogorskega	25
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 glid.	15.70
Rudolfove srečke, 10 glid.	58

Samove srečke, 40 glid.	226
St. Genois srečke, 40 glid.	260
Waldsteimove srečke, 20 glid.	396.25
Ljubljanske srečke	60
Akcijske anglo-avstrijske banke, 200 glid.	268.50
Akcijske Ferdinandove sav. želez., 1000 gl. st. v	563.0
Akcijske tržanske Lloyd, 500 glid.	868
Akcijske južne železnice, 200 glid. st.	87
Splošna avstrijska stavbinska družba	144
Montanska družba avstr. plan.	412.50
Trboveljska premogarska družba, 70 glid.	437
Papirnih rubljev 100	253

Nakup in prodaja vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za izgube pri zrebanjih, pri izzrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako zrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba
„M E R C U R“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarca, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vrti za dosego kolikor je mogoče visocnega obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnice.